

Äldrenämnden
Tjänsteskrivelse till äldrenämndens arbetsutskott

Handläggare:
Jesper Kyrk

Utredning av kommunens insatser för rehabilitering

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår äldrenämnden besluta

- 1. att** ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en översyn av kommunens insatser för rehabilitering inom ramen för äldrenämndens verksamhetsområde, och
- 2. att** ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden i juni för en återrapporering.

Ärendet

Ansvarsfördelningen mellan Region Uppsala och Uppsala kommun för habilitering, rehabilitering och hjälpmedelsförskrivning beskrivs i den gemensamma riktlinjen "Rehabilitering, habilitering och hjälpmedel i samverkan". Region Uppsala har helhetsansvaret för rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inom den specialiserade vården. Inom primärvården är ansvaret delat mellan huvudmännen.

Vård och omsorgsförvaltningen föreslås ges i uppdrag att genomföra en utredning av kommunens ansvar för habiliterings- och rehabiliteringsinsatser för personer 65 år och äldre i Uppsala kommun. Utredningen kommer undersöka ansvarsfördelningen för insatserna mellan huvudmännen och vilka behov som finns av förtydliganden av ansvarsfördelningen mellan parterna, samt hur följsamheten ser ut gentemot uppdraget. I dagsläget föreligger ibland otydligheter bland annat gällande regionens ansvar avseende att förse en patient som skrivs ut från slutenvården med de hjälpmedel som krävs för att möjliggöra en säker hemgång. Behov av förtydligande föreligger också avseende insatsen korttidsvård efter att en patient vårdats inom slutenvården. Att korttidsvård inte är att likställa med specifik rehabilitering så som exempelvis efter en stroke.

Utredningen kommer också att undersöka hur förutsättningarna ser ut för nämnden att uppfylla det kommunala uppdraget, exempelvis inom upprätthållande rehabilitering och rehabiliteringskedjan som helhet.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för avtal och marknad.

Föredragning

Ädelreformen som genomfördes den 1 januari 1992 innebar att kommunerna fick ett samlat ansvar för långvarig service, vård och omsorg för äldre. Kommunerna fick även ett ansvar för hälso- och sjukvård (exklusive läkarinsatser) samt för enklare hjälpmedel i särskilda boendeformer. Efter överenskommelse med regionen har kommunerna även möjlighet att överta ansvaret för hemsjukvård i den enskildes hem.

Den övergripande ansvarsfördelningen inom hälso- och sjukvården mellan Region Uppsala och kommunerna i regionen beskrivs i strategin för Närvårdssamverkan i Uppsala län 2018–2020 och den reviderade strategin för åren 2021–2023. Ansvarsfördelningen specifikt för habilitering, rehabilitering och hjälpmedelsförskrivning beskrivs mer utförligt i den gemensamma riktlinjen och VIS-dokumentet ”Rehabilitering, habilitering och hjälpmedel i samverkan” som fastställdes den 30 september 2020. I riktlinjen förtydligas följande:

Region Uppsala har helhetsansvaret för rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inom den specialiserade vården. Inom primärvården är ansvaret delat enligt följande:

Region Uppsala ansvarar för:

- Insatser av fysioterapeut på vårdcentral och mottagning
- När patienten har behov av specialiserad vård och/eller multiprofessionell teambehandling under längre tid har Region Uppsala ansvar för rehabilitering och habilitering i öppenvård samt specialiserad hemsjukvård.
- Insats av arbetsterapeut för handrehabilitering och handortoser på mottagning (oavsett patientens boendeform)
- Habiliteringen för barn och vuxna är en specialistresurs som erbjuder stöd, råd och åtgärder till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättningar som är medfödda eller förvärvade. Behovet av åtgärder över tid ska vara omfattande och livslångt samt ansökas av den enskilde. För att få stöd av Habiliteringen krävs remiss
- Region Uppsala har ansvar även för alla hälso- och sjukvårdsåtgärder för personer med placering utanför det egna hemmet (HVB-hem, familjehem) Detta inkluderar all hjälpmedelsförskrivning, oavsett ålder

Kommunerna ansvarar för¹:

- Insatser i ordinärt boende i form av insats av arbetsterapeut av vid kort- och långvariga² behov
- Insatser i ordinärt boende i form av insats av fysioterapeut vid långvariga (över 14 dagar) behov som bäst tillgodoses i hemmiljö eller om en person utifrån sina förutsättningar har svårigheter att ta sig till en mottagning
- Insatser i särskilda boendeformer i form av insats av arbetsterapeut och fysioterapeut vid kort- och långvariga behov

I riktlinjer framgår att målet med rehabiliterings- och habiliteringsåtgärder är att bidra till ökad livskvalité utifrån ett helhetsperspektiv, förebygga ohälsa och möjliggöra delaktighet genom åtgärder som syftar till att bibehålla/ förbättra aktivitets- och funktionsförmåga. I riktlinjerna framgår även följande:

- ”Samverkan ska vara personcentrerad och utformas på ett sådant sätt som gör den patientsäker och minskar risken för vårdens övergångar. Patientens möjlighet till egenvård och delaktighet i rehabiliteringsprocessen ska säkerställas genom att behov, förmågor och dennes målsättning beaktas vid beslut om åtgärd.”

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en utredning av habiliterings- och rehabiliteringsinsatser för personer 65 år och äldre i Uppsala kommun.

Utredningen ska undersöka följande:

- Hur ser förutsättningarna ut för nämnden att uppfylla det kommunala uppdraget, exempelvis inom upprätthållande rehabilitering och rehabiliteringskedjan som helhet?
- Vilken konkret samverkan genomförs i dagsläget och vilka konkreta förbättringar föreslås från den egna organisationen och patienter/brukare.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

¹ Det kommunala ansvaret gäller endast personer 18 år och äldre

² Med långvarigt avses i detta fall ett behov som överstiger 14 dagar

